

CANCEL:
MARTIS B:
1717:

*

Zu Ob

Se

Mscr. Iaręę Kuejs.

DISSERTATIO MORALIS
DE
**OBLIGATIONE
DECORI,**

SEU
AN ET IN QUANTVM HOMO
IURE NATURÆ TENEATUR
VIVERE DECORE,

QVAM
SUPERIORVM
PERMISSV
PVBLICÆ ERVDITORVM DISQVISIONI
AD D. XI. APRIL. A. C. MDCCXI.

H. L. Q. C.
EXPO NENT
PRÆSES

M. JOANNES Krug, HAVGSD. LVS.

S. THEOL. STVD.

ET
RESPONDENS

SAMVEL DREHERVS, ZVLLICH. SIL.
PHIL. ET SS. THEOL. STVD.

L I P S I Æ,
TYPIS RICHTERIANIS.

PROTO-SYNEDRII,
QVOD DRESDÆ EST,
ELECTORALIS SAXONICI
PRÆSIDI PERILLVSTRIS
ASSESSORIBVS SVMMÆ
REVERENDIS, MAGNIFI-
CIS, EXCELLENTISSIMIS AT-
QVE AMPLISSIMIS,

PATRONIS SVIS

*HVMILLIMA MENTIS DEVOTIONE
COLENDIS,*

LEVEM HANCCE DISSERTATIVNCVLAM

HVMILLIME OFFERT

A VTOR

JOHANNES KRVG.

PRÆFATIO.

*I*nterna conservant, externa commendant, viri Sipientis scitum est. Et felicem, in quo concordi connubio utraque junguntur. Ut enim domus, si ornata externo polita fuerit, intra non caritura cultu præsumitur; & quemadmodum justa coloris in facie mixtura profanitatibus interna indicio haberi solet: Ita ad internam animi qualitatem concludi ex moribus externis suevit, isque demum homo bene emi dicitur, qui salutatione constat. Nec suo ista praxis fundamento desinitur. Nature enim si consideramus in homine æconomiam, ita quidem conjuncta esse in homine corpus & anima deprehenduntur, ut nihil accidere menti possit, in cujus partes non simul trahatur corpus. Mirandos reciproce hujus communionis effectus in Physicis experimur quam plurimos, ubi commoveri non posse sentimus animam, quin corpus insimul moveatur, & vice versa. Nec parviora intimi hujus commercii documenta habes in moralibus. Sic anima ad pacem & mansuetudinem composita mansuetus quoque non ferox erit hominis vultus: Contra, ubi ire furentis æstro percitus est animus, agnina patientiæ vestigia facies habebit nulla. Cum igitur tanta sit utriusque partis in homine conjunctio, nec tunc eas separari posse, ubi de emendatione totius hominis res agitur, rectissime concluditur. Doceatur igitur intellectus, eam demum esse sapientiam optimam,

qua uti ad vita felicitatem quam commodissime possis, & ipse hinc concludet, abesse omnino debere ab ipsa morum seditatem ac ineptitudinem: Emendetur voluntas, ut prona fiat ad consiliandam sibi aliorum benevolentiam, sine qua tranquille agi societas nequit, & non indigebit morum censore corpus, qui ad aliorum consuetudinem illud transfiguret. Hinc videmus, unde quondam proflexerit morum in iis, qui eruditi appellabantur, ruditas. Nempe id ipsis erat praestantissima sapientia pars, quae nudis speculationibus absoluebatur ad vitam plane inutilibus. Huic intellectus errori junctum in voluntate morosum vitae solitariae studium efficiebat, ut eo magis eruditi isti se descendisse in sapientiae antra putarent, quo magis remoti a vita humana erant ipsorum mores. Sed licet totam fere quondam eruditorum gentem percrebuisse falsa ista opinio, salva tamen mansit veritas, ipsoque persecutorum suorum testimonio fuit confirmata, quod his verbis praebuerunt: Qui proficit in literis, & deficit in moribus, ille plus deficit, quam proficit. Quanta vero sit ista morum pulchritudinem sectandi necessitas, in praesentiarum disquirere animus est. Cogitantes vero, unde illa profisciscatur, altius eam radicari, quam in levi aliqua commendatione, qua carere facile possis, deprehendimus, adeoque opus erat inquirere, quatenus ipsum jus naturae regulas decori nobis praescribat. Absolvitur vero Tractatio ipsa tribus capitibus, in primo eoque proœmiali termini explicantur, ostendendo, quid sit decorum, quid sit obligatio. In secundo de decori officii in specie, in tertio autem de nostra ad illa officia praestanda obligatione agitur. Annuat DEVS cœptis! Tu vero L. B. nostros & scribentium & disputantium conatus equi bonique consule. Vale.

CAP. I.

CAP. I. PROOEMIALE

EXPLICAT TERMINOS.

§. I.

Dissertationis nostræ facturi initium recordamur receptæ hætenus explicandorum terminorum consuetudinis, præcipue, cum de eo, quod in medium producimus argumento, non eadem omnium Philosophorum sit sententia, multique, quid hæc in re definiendum sit, quoad vocem imprimis decori, ambigent.

§. II.

Terminum vero, quem Dissertationis rubrum exhibet complexum, explicaturus in mentem primo venit notio decori, cujus ex Antiquis Cicero hæc suppeditat descriptionem Lib. de Offic. I. Decorum id est, quod quaque persona dignum est, & cuilibet rei consentaneum. Nos vero pleniorẽ Definitionem tractationi nostræ præmissuri, ita decorum definimus. Decorum est in omni hominis actione externa coram aliis suscepta id, quod ab ipsa lege naturæ sub ratione decentiæ præcipitur, ut Humanitãte nihil indignum agens homo, contemptum & tædium aliorum effugiat, & digne contra statum suo agens, favorem aliorum atque existimationem sibi conciliet.

§. III.

Genus in hæc Definitione vides esse: *Id quod in actione* - - Scilicet affectionem tantum actionis indicat, non actionem ipsam vox decori. Et licet quædam actiones solum decori esse videantur, tales tamen non sunt: siquidem id, quod hujuscemodi actioni in-

est decori, ab actionis essentia distingui facile potest, ac distingui omnino debet, cum eadem alias quoad Substantiam actio, vel unica accedente circumstantia, modo decora, modo indecora evadere possit, sicut in allato exemplo clarissime patet. Ut enim vir quondam caput tegetet, indecorum; ut mulier tegetet, decorum maxime censetur ab Apostolo 1. Cor. XI, 7. seq.

§. IV.

Differentia prima desumitur a *Subiecto quod & quo*. *Subiectum* quod sunt *homines*, in animalia enim observatio decori non cadit, quippe quæ, quid pulchrum, quid turpe sit, discernere ob rationis defectum non possunt. *Subiectum quo* sunt *actiones hominis externa coram aliis susceptæ*. *Actiones* quidem; Rebus enim naturalibus licet decor quoque inesse dicatur Latinis, & nos decori vocem usurpare soleamus, ubi in altero nobis placet nescio quid natura inditum: Tamen, cum hæc pro *Passionibus* potius, quam quæ moralitatem habeant, actionibus sint habenda, hic merito remouentur. *Actiones* igitur sunt *subiectum quo decori*, quæ præcipi possunt, illæque *externæ*. *Actionibus* enim *internis*, quatenus aliqua pulchritudo adhæret, honestæ rectius eæ quam decoræ dicuntur. Ad restringendum porro limitibus suis *subiectum quo*, additum fuit, esse *actiones externas coram aliis susceptas*. In solitudine enim constitutus homo, aut eos tantum secum habens, sine quibus actio edi plane nequit, indecori nihil agere putandus est. Dari vero casus, in quibus etiam præsentibus pluribus aliquid committere licet, quod indecorum alias censetur, infra monebitur.

§. V.

Differentiam secundam desumptam esse vides a *cognoscendi principio*, quod est ipsum *Jus nature*. Illud enim dum socialitatem præcipit, insimul jubet, ut, quæ sensibus aliorum ingrata sunt, omitantur, idque agatur, quod ad devinciendos sibi aliorum animos facit, quæ, cum absque externa morum suavitate vel plane non, vel non satis feliciter fiant, hæc ipsam quoque una præcipi mandato quodam generali, quis non videt. Quod enim officia specialia decori atinet, non negamus, ista maximam partem a societate quavis indi-

indicari, atque imaginatione hominum tantum pro pulchris haberi. Verum singula illa, dum regulæ juris naturalis universali (Quicquid pulchrum est, illud est sectandum, & quicquid turpe, illud vitandum) a consuetudine subternuntur, indolem officiorum juris naturæ induunt. Inde est, quod Paulus I. Cor. XI, 7. ad naturæ dictamen provocet, licet Comæ, de qua loquebatur, submissio, res esset consuetudine gentis tantum inducta. Cæterum, si quis ad alteram doctrinæ moralis partem, Ethicam intelligo, decori officia referre vellet, non repugnetem, cum realiter disciplinæ illæ non differant, eodemque res redeat, an ut societatis commodius agendæ medium, an vero ut externum quoddam virtutis ornamentum spectare decorum velis; utrumque enim esse, utraque ratione ab eruditis considerari deprehendes. Vid. celeberr. Buddei Elementa Philos. Pract. p. 130. & p. 472.

§. VI.

Differentia tertia petitur a ratione, sub qua præcipitur decorum. Nempe cum Creaturarum nobilissima sit homo, non cæco aliquo impetu, ut animalium reliqua, ad præstanda officia adigi eum voluit pro sapientia sua Creator, sed indita anima rationali, cur hoc vel illud, ita & non aliter is agere debeat, scire ipsum voluit. Nec sufficere videbatur Creatori ratio obligationis a supremo ejusdem in omnia dominio desumpta, cujus solius conscientia, licet nihil amplius, quod Affectibus hominis satisfaceret, accessisset, perfectissimam obligationem fundere poterat. Verum infuso quoque, quod bonitatis summa erat, felicitatis desiderio, hoc porro nomine ad obeunda cujusvis generis officia hominem obstringere voluit, dum actioni morali cuivis, si rite præstita fuerit, honestatem, decentiam, jucunditatem atque utilitatem adesse jussit summum Numen, sic voluptati dans officia, quæ oneri alias esse poterant. Unde, quod *ὁς ἐν ταῖς ἀρεταῖς* dixerim, videmus, homines in præstandis officiis eo semper inclinare, quo vis eos affectuum defert, qui vero delectus absque turpissimo officiorum divortio institui nequit, Creatore sapientissimo id intendente, ut omnia æque præstans homo officia, ex quovis percipiat honestatis, decoris, jucunditatis & utilitatis gratiam. Nos missis reliquis, quæ sub ratione honesti, jucundi & utilis præcipiuntur in actione sectanda, ea nunc persequimur, quæ *sub ratione Decentis* commendantur, per
hanc

hanc intelligentes affectionem actionis externam, quæ oculis judicatur, (Cic. L. II. de N. D. c. 58.) & qua sensui aliorum grata evadit actio. Istam vero decentiam tanti esse, ut referri mereatur inter illas Actionum affectiones, quæ dum facultati nostræ ἀγαθοειδῆ s. boniformæ satisfaciunt, novo insimul nos obligationis vinculo obstringunt, hic facile intelligit, qui cogitat Deum actiones sub specie boni præcipientem esse amantem ordinis, velleque, ut omnia ἐυζημιότως καὶ κατὰ τὰ ἔτιω fiant, (I. Cor. XIV, 40.) & multo gratiorem esse virtutem perpendit, quæ juxta id, quod mentem honestate delectat, sensus quoque externos decore quodam demulcet, aut nullo minimum dedecore defœdatur. Cæterum si ad formandum felicius decentiæ conceptum aliarum linguarum vocabula in subsidium vocare velis, idem exprimet Græcorum τὸ πρέπον, ἢ ἐυζημιότης; Gallorum bienséance; Germanorum Anständigkeit; Artigkeit der Sitten.

§. VII.

Differentia *quarta* desumitur a *Fine*, qui duplex: nempe ut contemptum ac tædium aliorum effugiamus, eorundemque gratiam nobis conciliemus. Ad hunc geminum finem ultimum devenitur per finem duplicem intermedium. Prior obtinetur ejus, quod bestiarum nos similes reddit evitacione, posterior accurata omnium circumstantiarum in agendo observacione. Ad utriusque classis officiorum ampliorem deducionem nos illico conferemus, ubi modo explicaverimus alterum, quod dissertationis titulus habet vocabulum.

§. VIII.

Minori vero illud difficultate laborat, cum in promptu sit exquisitissima illustris Pufendorffii definitio, secundum quam est *Obbligatio qualitas moralis operativa, qua quis tenetur facere aliquid aut pati*. Vid. Jus Nat. & Gent. Lib. I. c. 6. §. 5. Quæ definitio cum expedita satis sit, plurimumque commentationis bus illustrata, ut ei diutius inhæreamus, opus esse haud videtur. Progredimur igitur ad

CAP.

C A P. II.

De

DECORO ET SIGILLATIM DE EJVSDEM OFFICIIS.

§. I.

CVM igitur decori notio sit satis explicata, ad ipsa ejusdem officia progredimur, quæ cum non nisi in aliis actionibus, tanquam subiecto quo, extent, juvabit in classes dispartendo actiones hominis demonstrare, quid in omni actione, quæ sensus incurrit, observandum sit, ne contra decorum peccemus. Quo factò facile erit demonstrare, *quod & quatenus* decoro nos obligatos existimare debeamus.

§. II.

Considerantes itaque hominem decori legibus subjiendum, actiones ejus dividimus in eas, quas *cum brutis habet communes*, atque in eas, quæ *homini soli sunt propriae*. Illis, cum bestiis non abfimilis homo sit, ope decori allaborandum est ipsi, ut ex turpi cum bestiis similitudine emergat: his licet solus præditus homo sit, non minus tamen opera danda, ut persona sua dignas actiones reddat, eoque ipso se a face vulgi distinguat.

§. III.

In Actionibus, quas *communes* habemus cum *brutis*, ut decorum observetur, hæc valet regula: *Quicquid hominem actiones has exercentem similem reddit bestiarum, illud est contra decorum*. Hinc subsūmas: *Omnia actio, quæ pudori adversatur hominis naturali, tediumque excitat in aliis, bestiarum similem reddit hominem*. E. *Omnia actio, per quam pudor naturalis leditur tediumque aliorum excitatur, est contra decorum*. Ut hæc concludendi ratio firmetur, opus esse non puto, gentium cumulare consentientium testimonia, quorum si instituti ratio ferret, adduci non pauca poterant; sed ingredi homo se ipsum debet, statimque deprehendet, id quod a nobis dictum est, sensu in se naturali comprobari. Quod enim quidam, bestiis ita quondam se assimilantes Philosophi, ut ex eorum etiam nomine Cynici (h. e. canini) appellati fuerint, nihil amplius decere in externis homines

B

puta-

putaverint, quam bestias, illud uti in se factis est absurdum, ita infra hunc errorem refutandi redibit occasio.

§. IV.

Nos jam impertitis regulis substernemus exempla & eundo per actionum in homine animalium species ostendemus, quid pudori naturali contrarium, quid ad tædium in aliis excitandum comparatum cum sit, pro indecoro censerî, eoque nomine omitti debeat. Habet homo aliquid commune cum bestiis *in sui multiplicatione*, scilicet homo ut animal generat, eoque in negotio pari passu ambulat animal rationale & irrationale, utrumque enim facit, quo natura fertur. Verum, quod alias de ejusdem speciei suppositis in agendo constitutis dicitur: Duo cum faciunt idem, idem non est; id longe meliori jure huc applices: Nimirum cœco naturæ impetui cum satisfaciit brutum ad speciei conservationem laborans, male inde concludas: ergo & homo ad præscriptum a natura finem tendens eodem procedere potest modo. Præter id enim, quod eundem cum brutis finem circa generationem sectari jusserit natura hominem, non oblique in ejus mente impressit obligationem, qua ductus omnes in agendo circumstantias probe expendere debet homo, societatis rationalis membrum. Hinc videmus, toties nos pudore obduci, quoties contra tenacissimam hanc impressionem aliquid commisimus. Hac vetantur mariti cum uxoribus concumbere in aliorum conspectu. Hæc nos rubore suffundit, ubi membrum forte ab alio conspectum fuerit ad generationis negotium destinatum.

§. V.

Movetur porro homo ut animal, moventur ejus partes ut brutorum: Ubivis est, quod observet homo ne bestiis, vel quoad motum similis, turpe aliquid committat. Equidem, ut jam monitum, manet actuum quoad substantiam similitudo, sed tantum abest, ut hoc violandi decori licentiam afferre possit, ut causa sit, omni studio actiones suas ab actibus brutorum, quoad circumstantias distinguendi. Distinguat itaque homo a brutis totius corporis Motum inter eundem; neque oculos in tramitem desigat nimium, quod apertum est; neque collum nimis elevet, ne camelum imitari velle videatur; neque dorsum ad portandum inclinet ad morem asini; neque ventrem præmittat, post secutus ipse; neque concitato nimis gradu

gradu deambulet, neque tardo nimium, & quæ plura hic suppeditari possunt monita. Hæc enim singula hominem quadam cum bestiis similitudine circumfundunt, quæ conditione sua, quæcunque demum sit, plane indigna est, & quod majus, locum dant aliis ad interna hinc concludendi vitia: quod utrumque, si objiciatur homini, non leniter, puto, ejusdem, si non omnem abjecit, pudorem irritabit.

§. VI.

Circa movendas *partes singulas* corporis non minorem adhibendam curam putamus, ne soluto moralitatis freno contra decorum aliquid committatur. Sic cavendum, ne præsentibus præferentim honoratoribus caninum in morem oscitemus, quin ne omnino oscitemus; quæ enim ad tollendum ab ea actione id, quod ipsi inesse indecori, adhibentur media, v. g. manus ori facta impositio, re ipsa non tollunt, sed majorem nobis inesse languorem produnt, quam qui labia comescendo, quo minus in indecorum hunc motum prorumpat, impediri a nobis possit, opus habentibus, ut manus in auxilium vocemus. Gravius interim multo contra decorum peccatur, ubi ventum aliquis ex ventre prorumpere foetente impetu patitur. Sane, licet motus iste naturalis cuivis animanti ita sit, ut plane impediri absque damno non possit, admitti tamen ventorum horum exoneratio nequit absque honoris atque existimationis naufragio, cum tædium inde nascatur aliis molestissimum, nobis vero ignominiosissimum. Et quis motus omnes, omnia que circa eos decent, enarrat.

§. VII.

Actiones porro cum animalibus communes habet homo, quæ ad *nutritionem & conservationem* pertinent. Edit homo ut animal, munit corpus ut animal. Utrobique cavere debet, ne quid admittat excellentia naturæ humanæ indignum. Et *cibus* quidem quod attinet ingerendos, similem se bestiis homo gerit, non attendendo *partim ad ciborum speciem*, e. g. si quis edat, quæ commesta femel per gulam reddita sunt, hoc enim est caninum; si quis edat, quæ tanquam excrementa per nares auresque exierant, quem appetitum suis appellare solent Germani &c. *partim ad edendi rationem*. Sic dente rodere ossa, itidem canum; ruminare comesta, pecorum; lambere comedenda, caprarum; labiis plaudere, suum; turbuncinari, luporum est, & sic per reliqua. Cætera, quæ inter edendum obser-

vari pro loci, personarum cæterarumque circumstantiarum varietate debent, paulo post memoranda erunt: hic enim id tantum agimus, ut ostendamus, quid circa animales actiones homo cavere debeat, ne in brutorum referatur numerum, quo eum referet nemo, si vel maxime actiones suas ad morem hodierni sæculi non composuerit; sed vel rigorosissimus morum censor satis eum reprehendisse putabit, ubi rusticitatis labem ipsi affricuerit.

§. VIII.

Ad corporis ab aëris inclementia defensionem æque homo ac brutum opus habent *tegumentis*. Et major quidem eorundem est apud hominem necessitas, siquidem illi natura non tantum negavit, quæ bestiis indulsit tegmina, verum & pudorem inesse ipsi voluit, qui, quo minus membra quædam conspectui aliorum exponantur, prohibet, qui pudor an & quatenus jure naturæ infillitur, dispiciendi hic locus non est, postquam Cap. III. dissertationis hujus de obligatione agere, peculiari tractatione constituimus, jam officiorum divisione recensioneque contenti. Id quæri adhuc poterat: Anne decori legibus sit adversa invalescens foemellarum in lautiori sorte constitutarum consuetudo, qua nudum ostentare in publicum pectus solent. Verum licet hoc pudor naturalis non prohibeat, decorum ideo non evadit inter Christianos, quippe apud quos scandali evitandi tantum debet esse studium, quantus est ille ad turpia cavenda naturæ instinctus. Et cum lautiores istæ conditionis mulieres moris hujus foeditatem in inferioribus taxent, cur id conditioni castitatisque suæ tribuant, ut rem in aliis tanquam foedam reprehensam in se pulchram decoramve efficere possint. Uti vero inhumana impudentia brutorum moribus accedere creditur homo, quædam velamine non tegens membra; ita non minus a decenti humanam excellentiam puritate recedere viderur, ubi aut sordida veste sordidum reddit corpus, aut scatente stercore habitaculo, nares accedentium fætere quam tædiosissimo lædit. Huc referas reliquum membrorum corporis rerumque, quibus homo ad vitæ commoditatem utitur, habitum, a quo quid abesse debeat, ne inter pecora campi referatur, haud difficile colligetur. Interim exemplo allato demonstrare vel crassissimas in hac parte decori regulas violari solere, non ingratum, credo, erit. Legisse me aliquando memini (in *Gedancken über aller*
hand

hand Bücher und Fragen/ Mens. Nov. 1688.) exemplum Doctoris a Principe ad cœnam invitati, is cultrum suum producens, cum videret squalore obductum, saliva illico eum humectavit, squaloreque ad calceos defricato, sic purgatum produxit.

§. IX.

Dum vero diximus, hominem, siquidem decori studiosus esse velit, cavere debere, ne bestiarum evadat similis, intelligendum hoc esse de iis actionibus, quæ vel pudori hominis adferuntur, vel tædium in aliis excitent, ab initio statim innuimus. Alias enim non negamus, deprehendi quoque in bestiis actiones, quæ tantum absunt, ut ab hominibus peractæ, in vitio habendæ sint, ut eas in sectando decoro exempli loco tibi proponere possis: cum ipsum virtutum Christianarum exercitium Scriptura animalium quorundam exemplis inculcare non dubitet, vid. Matth. X, 16. & alibi. Scilicet, suis hic quoque bruta gaudent perfectionibus, illisque dignis, quæ hominum imitatione exprimantur. Id vero dum agere parat, an bestiale quid agere dicatur homo? Neutiquam vero, agit enim tunc, quod fini a Creatore præstituto convenit, nimirum ut, quicquid pulchrum in omni animali deprehendit, in se transferat nobilissima omnium Creatura. Id tamen hic notandum, *minus feliciter ad commendandam virtutem, quam ad reprebenda vitia adhiberi exempla ab actionibus brutorum petita.* Homo enim animal superbum, gloriæ decorisque cupidum cum sit, (ita vocatur a Pufend. J. N. & G. L. VI. c. 1. §. 31. & nos esse sentimus ipsi) erubescit quidem, ubi aliquid sibi inesse videt, quod tanquam turpe in bestiis, dominio suo subjectis, taxatur: Est vero & homo affectuum suorum studiosus; si quæ igitur commendantur virtutes, desumpto ab animalium exemplis incitamento, effugia quæret, eaque in exemplis bestiarum contrariis facile inveniet, ut adeo

Nil agat exemplum litem quod lite resolvit.

(Horat. Satyr. Lib. II. Sat. III. vers. 103.) Elegans hujus rei experimentum adducit Baylius in Diction. Histor. & Crit. Tom. I. p. 475. Imperatoris Sigismundi Uxor Barbara hoc mortuo marito suo ad secundas progredi nuptias volebat: Commendabant ipsi nonnulli morem turturis, quæ mare amisso suo solitudini se consecraret, quibus illa respondit: Si vultis mihi proponere bestiarum exemplum,

proponatis mihi velim illud columbarum ac passerum imitandum. Et sic falsè omnis exempli vis eludebatur. Seria vero, quæ contra hujuscemodi virtutis incitamenta, afferri poterant, si scire volupe fuerit, Baylius loco citato ista suppeditabit.

§. X.

Et hæc dicta sunt de decoro actionum bestiis æque ac homini convenientium. Progredimur nunc ad eas actiones, quæ *homini soli sunt propria*, in quantum nempe & illæ decori legibus accomodari debent. Et in his quidem ante omnia quoque cavendum, *ne brutorum homo evadat similis*. Mireris, id fieri posse in actione homini soli propria, sed mox patebit ejus, quod dixi, veritas. Scilicet inest homini ratio, qua rectrice actiones suas præstare debet in universum omnes: si igitur id facere negligat, ane ut pecus agere censendus esset? e. g. Est loquela facultas homini soli propria, si vero is eadem uti vellet ad repræsentandas res obscœnas, nonne committeret aliquid bestia quam homine dignius? Est facultas ridendi hominis solummodo, verum si is tanquam rationis expertus omnia risu exciperet, ane omnium se risui exponeret: Scilicet *bestiarum similis sit homo, non eadem tantum cum ipsis faciendo, sed alia eodem modo exequendo*.

§. XI.

Iussu igitur, quod turpe est exulare ab actionibus hominum, spectamus eas, *ut decori ornatu gratiores reddende sunt*, quod ut præstare possit homo, nec hic in devia prolapsus ridiculus evadat, spectare debet & societatem, in qua, & actiones, quas agit cum omnibus suis circumstantiis, non neglecto, quem habere debet ad facultates suas, respectu. Ex consideratione autem societatis, in *agendum* vivit homo, hæc fluit regula: *Contra morem societatis nihil est dum*. Miram nempe morum diversitatem ubique reperias, hic pro decoro habito eo, quod indecorum alibi censetur, quin ejusdem gentis alio tempore aliud fuisse decorum, experieris. Sic apud Græcos Romanosque prærogativæ signum erat quondam capitis denudatio, apud nos subjectionis collibitum indicium. Sic majoribus nostris mos fuit, manu porrecta acceptare se accedentes. Ubi igitur aliquis in societate Germanica vivens Græcorum aut Romanorum mores reducere solus, aut veterum Germanorum consuetudinem resuscit-

fuscitare vellet, ane hac decori affectatione decorum violasse cense-
retur? Nam:

Si fueris Romæ, Romano vivito more.

Manet itaque firma regula, contra morem societatis nil esse agen-
dum. Incidit hic quaestio, ane contra decorum sit vestitus ab alia
gente mutuati in aliam gentem, introductio? Fateor, esset, si tantum
unus vel alter in morem gentis alienæ se vestiret: verum dum inte-
gra natio tacite semel convenit, ea imposterum habere pro pulchris,
quæ ab alia quadam natione pro talibus venditantur, contra deco-
rum ageret is, qui rituum avitorum nimium tenax, ad mores hodie-
ni sæculi se componere nollet. Cæterum ane magis decore ageret
integra natio, si majorum suorum circa vestes observatum morem re-
tineret, illud in utramque partem disputari posse videtur. Alia res
est, ubi de morum in loquendo, incedendo &c. ab alia gente eaque
moratori, facta mutuatione quaeritur: hi enim, uti inseparabiles sunt
mentis studiorum humanitate tineti comites; nam

- - - didicisse fideliter artes

Emollit mores, nec sinit esse feros:

ita pro efflorescentium literarum fructu in gente aliqua sunt habendi.

§. XII.

Secunda, quæ ex consideratione actionis ipsius, & quæ ipsam
comitantur, circumstantiarum fluit, regula ita se habet: *In agendo
omnes circumstantiæ sunt attendendæ.* Fundatur ista in notissima
moralis doctrinæ Doctorem regula, quod una circumstantia variet
totum. Attendat igitur homo, ut gratiam actionibus suis conciliet
circumstantiam quis s. Subjecti agentis. Videbit multa non dede-
cere *inferioris sortis* homines, quæ summo dedecori dantur *in bono-
rioribus*; multa non dedecere *Juvenes*, quæ *Senibus* summopere
indecora sunt; multa non dedecere *viros*, quæ pro indecoris habentur
in feminis, dum forma viros neglecta decet, hos non item &c.
Attendenda circumstantia *quid* s. *Obj. Eli.* Non enim quavis quo-
vis modo effari licet, ac eadem res, si diversaratione proponatur, de-
cora modo, modo indecora evadere potest, prout ad eam represen-
tandam adhibita fuerint vocabula plus minusque verecundiæ præ se
ferentia. (vid. Aut. art. cog. Part. I. c. 14. p. 76.) Commendatur hoc
nomine

nomine ab aliquibus consuetudo, qua, si quod in textu Hebræo occurrat, vocabulum, cui temporis decursu obscœna aliqua notio supervenit, cum honestiore illud permutare solent, quamvis nondum fatis constet, an eo præcise sine ista vocum permutatio adinventâ fuerit. *Loci* porro circumstantia non negligenda, non enim, quæ inter privatos parietes licet, in publicum decent. *Temporis* quoque habenda ratio. Qui enim patris funus sequi vellet veste variegata indutus, parum decore ageret. Imprimis vero, cum *quo res nobis sit*, videndum. Aliter enim, ut nos geramus præsentibus superioribus, opus est, quam si pares nobiscum fuerint. Sic si inter pocula æqualis æquali præbire vitra collidendo vellet, ferret hoc decorum: Verum idem si faciet cliens Patrono propinaturus, læsi decori crimine absolvi neutiquam poterit. Mittimus reliqua, quæ per actiones eundo, huc apponi poterant decori præcepta. Sicco tamen pede præterire non possumus quæstionem, an sit contra decorum, ut vir vestes suas cum muliebribus, aut, quod per seriam commutationem sapius accidere videas, ut mulier vestes suas *cum virilibus commutet*? Respondeo: Vestium ista commutatio aut fit ita, ut sciant omnes, latere sub veste hominem alterius, aut ut non sciant. Si sciri potest, ubi e. g. personæ alicujus representandæ gratia vestes commutata fuerunt, *ἀνομιὰς* ego quidem inesse video nihil, manet enim in mente spectatoris sexus distinctio, si vel maxime signum ejus non adsit externum. Aut, pergo, nescitur, sic concedo, inesse vestium mutationi *ἀνομιὰν* posse; sed a posse ad esse non valet consequentia. Pono enim casum, præditam esse foeminam animo a foeminina molli- tie longe remoto, fortitudine contra virili prædito, istam cum videat, se honoris gradus, si veste muliebri incederet, consequi non posse, hanc cum virili commutare, cætera vero ab intimiori virorum commercio abstinere, an istam aliquid, quod taxari possit, committere dicas? vix crediderim. Dicas vero: sed ita non extare sexus tam necessariam distinctionem, at responsio est in promptu; non extet; modo ne finis lædatur, cujus gratia ista vestitus differentia est adinventâ: hac vero neglecta, atque ad petulantiam virili vestitu usurpato, non tam decorum, quam ipsam honestatem lædi, quis non videt?

§. XIII.

Supereſt *tertia* adhuc regula, quæ ex consideratione facultatum

tum nostrarum profluit: *Inuita natura nihil est agendum.* Plurima quidem decori officia ita sunt comparata, ut a quovis exerceri facile possint; non tamen desunt, quæ edere prohibemur, cum natura superpetas ferre in eis præstandis noluerit. Sic decorum utique est, ut virili, hoc est, aliquantum robustiori voce vir polleat, sed valde indecorus evaderet, qui invidiosa quadam affectatione naturæ hac in parte defectum emendare adversante natura conaretur; quæcumque enim operam homo adhibuerit ad expellendam naturam, tamen recurret, & non levem dedecoris maculam sibi affricari sentiet, ubi in eum illud dicitur Horatii:

Æstuat & toto disconvenit ordine vita.

Nec est, quod hic valde incusemus naturæ inclementiam: paulo enim curatius attendentibus occurret statim singularis quædam ejusdem compensantis liberalitas, qua ipsos quoque nævos, dum, nescio quam, ipsis inesse voluit gratiam, gratos si plane non efficit, molestos certe esse non sinit. Agnoscit hoc Seneca Controv. X. extr. Decentior, inquietus, facies, in qua aliquis nævus.

§. XIV.

Ad regulas hæcæ si mores suos composuerit homo, rusticitatis macula ægre ipsa affricari poterit. Sed ne quis putet, se omnibus decori officiis functum, ubi nihil turpe objici ipsi potest, *restant sane quam plurima* observanda, si omnem, quam morum civilitas præstat, gratiam experiri in se quis voluerit. Verum eorum recensionem suscipere, campum esset ingredi, in quo flores quidem aliquos decerpere possis, omnes vero in fasciculum colligere minime valeas; fertilissimam hanc virtutum segetem si quis conspiceret vult, expositam eam reperiet in libellis, quos Galli passim conscripserunt, quales sunt: La civilité moderne. L'art de plaire. &, qui primus omnium nominandus erat, Bellegardii Tractatus sub titulo: Reflexions sur le ridicule. Nos instituti memores deferimur ad

C A P. III.

DE OBLIGATIONE IPSA DECORI.

§. I.

Redit vero ista de obligatione ipsa tractatio ad quatuor potissimum capita: Qu. 1. An omnino præcipiantur officia ista? 2. An
C
jure

jure naturæ præcipiantur, & quomodo juris illa præcepta innote-
scant? 3. Quibus rebus eorum augeatur obligatio? 4. In quantum
suspendi decori exercitium possit.

§. II.

Quæritur itaque, *an omnino præcipiatur decorum?* Omnium
acerrime & doctrina & factis contra istud pugnavit integra anti-
quorum Philosophorum *secta, Cynica dicta*, in qua imprimis eminent
Diogenes Sinopenfis, (vid. Diogenem Laërt. Lib. VI.) Is scilicet eo
indecori cum affectis suis progrediebatur, ut abjectis omnibus, quæ
ad augendam vitæ commoditatem & splendorem facere poterant, ne
vase quidem retento, quo ante ad admovendum ori potum usus erat,
hac insuper argumentatione decori autoritatem confodere auderet:
Si malum non est cænare, nec malum erit cænare in platea; & ulterius:
*Si non malum est præstare uxori officium conjugale, nec malum erit illud
præstare in loco publico.* Sed miserum hoc est Sophisma, a dicto se-
cundum quid ad dictum simpliciter concludens, nec firmiori ratio-
ne procedens, quam si quis argumentaretur ita: Bonum est bibere
vinum, ergo bonum est vinum bibi ab homine feбри laborante. De-
bebant scire Philosophi illi, dari actiones quasdam, quæ bonæ tunc
demum sint, si omnes circa eas observentur circumstantiæ; atque ad
vitium actioni affricandum vel unius circumstantiæ sufficere defe-
ctum. Sic actio bona est, juvare donis pauperem; verum quis ne-
scit, omnem laudabilis hujus actionis evanescere bonitatem, si, quod
dono datur pauperi, per furtum alteri fuerit ablatum. Dantur actio-
nes per essentiam suam malæ, quæ nunquam fieri possunt bonæ; si
vel maxime optimarum circumstantiarum concursu cumulentur:
Dantur denique actiones, in quibus tanta circumstantiarum ob-
tinet efficacia, ut nunc pro malis, nunc pro bonis censendæ sint,
prout temporis, loci, personarum, reliquarumque circumstantiarum
habita ratio vel habita minus fuerit. Sunt hæc si non verba, certe
mens est Doctissimi Baylii, cui nos hæc debere non diffitemur. Dict.
Hist. & Crit. Art. Hipparchia, quæ fœmina Crateris Philosophi Cy-
nici. lit. D.

§. III.

Verum hæc ratione nondum omnis sublata est difficultas: Jam
enim nobis non sufficit, ut sufficiebat tractantibus Diss. Cap. II. in-
dicasse,

dicasse, dari actiones, quas decori ornatu expolire moris est; sed hic in causas, quæ obligationem fundunt, est inquirendum. Jure naturæ illam injungi, jam supra inuimus: Restat igitur hic disquirendum, an tantum sub generali quadam ratione omnia decori officia præcipiantur, an *vero sint aliquæ actiones turpes, quas, quo minus certis circumstantiis exerceamus, pudoris sensus quidam naturalis prohibet.* Quem jam citauimus, doctissimus Baylius, contra secus sentientes posterius affirmare dubitat. Audiamus ipsius verba ad defendendam hac in parte Diogenis sententiam tota comparata: "On re-
pondroit, inquit, à Diogene, que la Honte, par rapport à ces acti-
ons-la, est un sentiment naturel, & qu'ainsi c'est violer la nature,
que de n'avoir point de honte en ces occurrences. Mais, repli-
quera-t-il, si c'étoit un sentiment naturel, il faudroit, que les ani-
maux, qui suivent si fidelement les instincts de la nature cherchassent les tenebres & les cachots pour travailler à la multiplication.
Or rien n'est plus faux que cela. Il faudroit du moins, que tous
les hommes cherchassent en pareils cas la retraite la plus sombre,
ce qui est encore faux. - - - On repliquera à Diogene, qu'il suffit, que les Nations civilisées soient sujettes à la Honte. - - Mais,
à son tour il repliqueroit, que les peuples, qu'on nomme barbares, se sont beaucoup moins écartez de la regle de la Nature, que
les peuples, qui ont tant multiplié, selon les subtilitez de leur
esprit, les Loix de la Bienfaisance & de la Civilité; & qu'enfin le
droit naturel n'étant point sujet à prescription, il est permis à cha-
cun d'y rentrer en tout temps, & en tout lieu, sans avoir égard au
joug arbitraire des Coûtumes, & de l'Opinion des Compatriots."

§. IV.

Verum hæc omnia, licet satis speciose dicta, me tamen adducere non possunt ut credam, illum qui nobis inest decori sensum a consuetudine ac institutione sola proficisci. Obstat enim i. quod hic supponatur falsum quoddam principium, nempe, quod juris naturæ sensus etiam competat animalibus, quem errorem, si quis refutatam legere vult, adeat Pufend. Jus N. & G. L. II. c. 3. §. 2. Hic id animadvertisse sufficiat, quod ipse Baylius bestiarum actiones ad virtutis commendationem parum idoneas ex ea ratione statuatur, quod jus dirigens ab ipsis absit quam longissime, vid. Dict. Hist. & Crit.

Tom. I. p. 475. 476. Nec valet 2. quod de ipsis hominibus contrarium facientibus adducitur. Ipsum enim juris naturæ dictamen ita suffocari potest, ut adfuisse fere non videatur: Non enim est sensus ejus mere naturalis, ut e. g. sensus appetitum movens in stomacho, sed naturalis moralis, ad quem, licet satis tenax sit, obdurescere tamen potest animus, ut præfracte homo agat, quod eidem est contrarium: quod cum contigisse sciamus ex Rom. I. 20. circa sensum de Deo, in mente altissime radicantem, quare non & hic fieri posse in re minoris momenti existimemus? Si igitur, quod 3. moneo, rite dijudicare juris naturæ dictamen, & quousque se illud extendat, volumus, dijudicandum istud potius est ex praxi gentium moratiorum, quam ex moribus barbarorum. Secus qui faciunt, idem mihi conari videntur, atque ii, qui corporis metiri vires viribus per morbum corruptis volunt. Sed inquis: Confusio facta est legum, dum legi naturali accesserunt leges civiles, variæque consuetudines. Resp. Accesserint; An vero gentes barbaras absque omni consuetudinis lege vixisse putas, ut ex eorum factis naturæ regulas exculpere velis? Quid si dicam, per consuetudinem eorum vim factam esse legibus naturæ, quibus contra per statuta gentium moratiorum sepes quædam præclusa fuit, ut eo illæ sanctius servarentur? Sordibus itaque suis indulgeat Diogenes, decora hinc non evadent turpia; publice in matrimonium coalescat cum Hipparchia sua Crates, non deerit vel ex ipsis affectibus ejus Zeno, qui pallium prætendit, h. e. facinoris turpitudinem agnoscat. Et forte non falluntur eruditi, quibus primi Cynicæ sectæ Philosophi, ut decorum rejicerent, aliorum vitio decoro ad gravissima vitia tegenda abutentium, adducti videntur. (Budd. Elem. Phil. instr. T. I. Hist. Phil. c. IV. §. 35.) Cui sententiæ ex in forte momentum accedere posset, quod, cum Antisthenes sectæ hujus autor sit primus, Diogenes tamen, ejus discipulus, pro Principe Cynicorum habeatur, non obscuro sane indicio, addidisse eum ex vana gloriæ cupiditate Præceptoris sententiæ aliquid, quo ista a cæterorum Philosophorum placitis distingueretur; id vero esse reor decori ab actionibus proscriptionem, hac enim celebris hæc Secta imprimis fuit, cum cætera moralis doctrinæ partes ab aliis quoque traderentur. Taceo nunc scelera ipsius Diogenis, unde ejus decori eliminandi conatus non potest non fieri suspectus. Numquos quippe adulterinos cudisse eum,

eum, ac omni voluptatis genere se voluisse, quin omnino atheismi suspicionem incurrisse constat, quid quæso boni ab ejus farinae homine sperari posset? Conf. Diog. Laërt. c. 6. & Bayl. Dict. Hist. & Crit. Tit. Diogenes.

§. V.

Jam, ut vela contrahamus, eo res recidit, an pudor iste, quo e. g. ad sobolis procreationem publice laborare, nudique incedere vetamur, *naturalis dici possit, an minus*. Affirmamus nos prius cum Pufendorffio (J.N. & G. L. VI. c. I. §. 31.) nixi eo, qui omnibus gentibus, naturæ leges non conculcantibus, est communis pudoris sensus, quem, cum aliunde accessisse satis demonstrari nequeat, merito natura inditum existimamus. Verum hic moveri videas difficultates imprimis duas: alteram earum jam tetigimus; Objiciuntur nimirum *exempla gentium contrarium facientium*, qualia ut nunc taceam, quæ circa sacra Priapi apud gentiles gesta fuerunt, (de quibus videri potest La Mothe le Vayer, Hexameron rustique III. Journée,) idem Autor narrat in Dialog. d'Orasius Tubero p. 156. de gentibus quibusdam, quod venerem exercuerint in ipsis templis, id facinori huic prætententes, quod si displiceret istud Diis, in animalibus idem iis ut displiceat oportere. Sed mittimus nos homines, qui, si bestiis se vel maxime non annumerarent, illis tamen accensendi essent, (conf. §. præc.) id tantum observantes, quod actio a bestialibus ejusmodi hominibus contra pudorem insitum commissa, turpitudine non careat, licet hæc ab ipsis non agnoscat. Qua in re nimiam consuetudini actiones transformandi potestatem tribuere deprehendimus Velthuysium de principiis justis & decori, vid. Pufend. l. c. §. 30. non enim istarum actionum turpitudine a consuetudinis dependet, ut in cæteris decori officiiis, sed ab ipsius naturæ dictamine, quod ipse citatus autor negare non potest, dum dicit: Non sine gravi peccato majores talium gentium ad illum impudicitiae gradum, ut nudi incederent, pervenisse. Et recurrisse pudor iste tenacissimus merito putatur. De Cynicis, qui data opera insanire volebant, hæc Augustinus refert: (de C. D. Lib. 14. c. 20.) Vicit tandem pudor naturalis opinionem hujus erroris: Nam etsi perhibent, hoc aliquando gloriabundum fecisse Diogenem, ita putantem, sectam suam nobiliorem futuram, si in hominum memoriam insignior ejus impudentia figeretur; postea

tamen a Cynicis fieri cessatum est, plusque valuit pudor, ut erubescerent homines hominibus, quam error, ut homines canibus esse similes affectarent. Taceo, quæ eodem loco de iisdem perhibet, unde turpitudinis sensus non leviter tetigisse impudentes patet, & posito, omnem homines istos animo proseripsisse pudorem, non tamen solidiori ratione inde concludas, pudorem istum non esse naturalem, quam si exinde, quod conscientia detur erronea & cauterisfata, natura nobis inesse conscientiam negare velis.

§. VI.

Alterum, quod scrupulum hic imprimis movere solet, est, *quod ratio non pateat*, cur actionem ad *speciei conservationem* pertinentem in *oculto fieri* velit pudor, cum actus ad individui conservationem facientes e.g. edere, cum ostentatione fieri permittat: porro, cur *hæc præcisè membra sollicitè adeo regi jubeat, alia innoxie regegi patiaur*. Sed id tantum abest, ut probeat hunc membrorum tegendorum & retegendorum morem a consuetudine proficisci, ut, cum omnes moratiores gentes in eo conveniant, fundamentum suum in ipsa natura harere, exinde manifestum fiat. Quotquot enim decori partes adduxeris, nullam tanto gentium consensu receptam monstrare poteris; ut adeo hic valeat Ciceronis illud: (Quæst. Tusc. cap. 13.) omni in re consensio omnium gentium lex naturæ putanda est. Quo vero nititur *pudor iste, fundamentum est geminum*. Primo nempe omni ratione consulere conatur excellentiæ suæ, cujus naturalem sensum habet, homo: dum igiturprehendit, partes quasdam, per quæ excrementa exeunt, ad excitandum tædium monstrandamque imbecillitatem ejus comparata, occultare illas omni ratione studet. Quam in rem apposite pronunciat Apostolus 1. Cor. XII, 23. 24. *Secundo*: Postquam affectus per lapsum primorum parentum depravati fuerunt, prava libido per eas partes magno cum impetu prorumpere ardet. Hoc primum animadvertentes Protoplasti, membris hisce tegumenta prætexuerunt, cum ante infantum instar innocentium nihil in se turpitudinis conspicerent, Gen. III, 7. vide hæc pluri-bus deducentem Pufend. Jur. N. & G. Lib. VI. c. 1. §. 31.

§. VII.

Ex dictis igitur patet, quod *secundo loco demonstrandum supra susce-*

suscipimus, nempe, *an* jure naturæ & *quomodo* præcipiantur decori officia: Quædam scilicet generali quodam præcepto inculcantur, relicta libertate, quæ ipsi substernere velis specialia officia; alia contra ab ipsa natura Canonum huic universali subjiçiantur, dum sensu interno homo percipit hæc esse turpia, hæc esse omittenda. Obligationi ad utriusque generis officia momentum ex sequentibus considerationibus accedit non contemnendum. *Corpori aque ac animo culturam debet homo*, aliter ac quondam putarunt eruditorum plurimi, eruditionis monstra vocari cupientes, quo factum est, ut monstra virtutis evaderent, quibus veluti facies, qua ista se aliis conspiciendam dare solet, h. e. decorum, deficiebat. *Debet id homo societati, ut se submittat ejusdem consuetudinibus*, quas vel ob vitia evitanda vel ob conciliandam actionibus gratiam induxit. *Debet rursus id sibi homo, ut a Eliones suos reddat, quam potest, illustrissimas*; jam vero, ut recte observavit quidam, duplicem actiones habent faciem, deformem & pulchram, hanc ut conspicientibus obvertat ope decori allaborare debet, hoc enim neglecto, ut cum Quintiliano loquar, in quibusdam virtutes non habent gratiam, cum, eo observato, vitia quoque ipsa delectent. *Cavere omni ratione debet homo, ne vitii se reddat suspectum*; hanc vero suspicionem nemo facile effugiet, nisi decori fuerit studiosus.

§. VIII.

Augevi servio, quam decorum fundit obligationem, diximus. Fit hoc variis casibus: 1. *Si lege quadam externa sancita decori observatio fuerit*, ut factum esse scimus in Republica quondam Judaica (ex Exod. XX, 26. Deut. XXIII, 12. seq. & al. loc.) Romana postmodum, in qua peculiare constituti erant morum Censores. (Liv. Lib. IV. c. 8.) Sic legitur apud Herodiam, (in Pandectis rerum apud diversos populos ab omni antiquitate judicatarum Tit. XVI. de officio censoris c. 21. 27.) deliberatum esse de nota ejus, qui ad Censores ab amico advocatus & in jure stans nimis clare ac sonore officitaverat; alium senatu ejectum, quod præsentem communi filia, conjugem ardentius esset oscularus, plura vid. apud eundem. Crescit obligatio 2. *si consuetudo actioni cuidam decora notionem adjunxerit justis aut injustis, honestis aut inhonestis*, ita quidem, ut actio, quæ decori alias lege tantum præcipiebatur, committi plane non possit, quin contra altioris obligationis

gationis officia delinquatur. Hinc est, quod tanto rigore caput muliebri velandum urgeat Apostolus, hoc subjectionis signo rejecto, vim fieri maritus dominio ratus, I. Cor. XI, 7. seqq. idem quoque de ritu vela submitendi censendum. 3. *Status quoque observandi decori obligationem augero potest.* Et hoc nomine imprimis commendari aulicis videas. Præter id enim, quod vir aulicus aliorum moribus se accommodare favoris conciliandi gratia debet, peculiaris hic accedit exinde ratio, quod decore publico neglecto in pejus mutari Principis sui res possit. Hinc ceremoniarum magistris constituti.

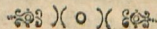
§. IX.

In quantum *suspendi decori exercitium possit, quarto loco* me indicaturum dixi. Faciam hoc paucis: Cessat 1. decori exercitium, ubi *turpe quid actioni inesse nec natura nec consuetudo indicat.* Sic supervacanea est eorum in observando decore sollicitudo, qui sua defunctorum corpora lavari, aut viventium membra innoxia, velut brachia, pedes, conspici nolunt. Cessat 2. ubi, in qua vivimus, societas, aut sponte aut venia petita *tolle, quod turpitudinis actioni affinit.* Cessat 3. decori exercitium, *ubi prioris obligationis præceptum illud jubet.* Sic decorum non læsisset Maria Burgundica Maximiliani I. uxor, si vel maxime medicam manum applicari passa fuerit læsis membris, quæ extra istud vitæ discrimen præter maritum cuiquam ostendere par non erat. Eadem ex ratione nimiam quoque notam Tychonis a Brahe in servando decore tenacitatem fuisse censemus. vid. Hist.

§. X.

Et hæc sufficiant disseruisse de obligatione decori, qua in tractanda, si nuditatem quoque nostram, h. e. exiguam philosophandi facultatem conspexeris, rogatum Te volumus, ut benevolentia tuæ pallio eam tegas, DEO vero nostro dicimus laudem, honorem & gloriam jam & in sæcula.

Not. §. VII. lin. penult. vox ult. legi debet tuburcinari.

00 A 6280

ULB Halle 3
002 828 09X

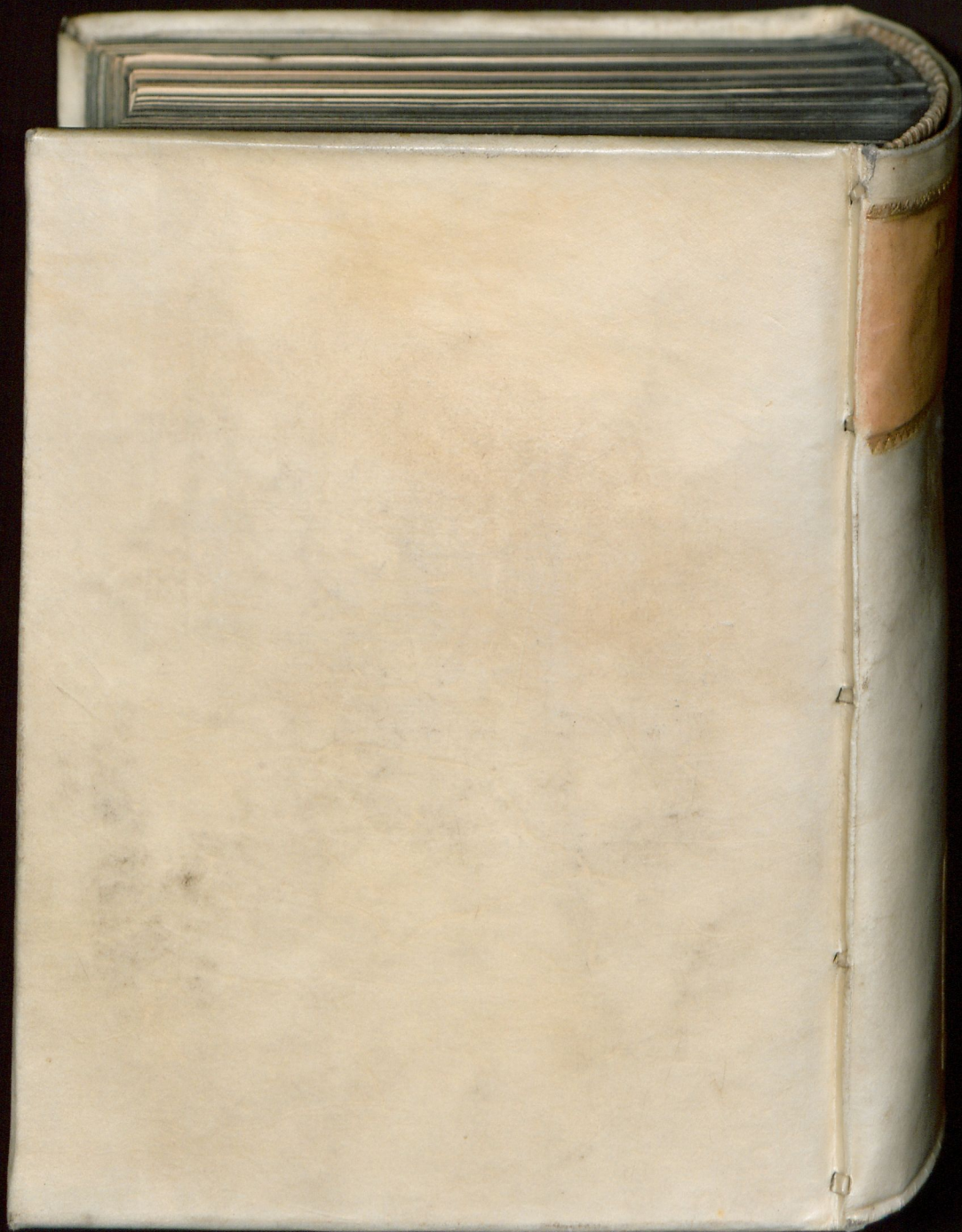

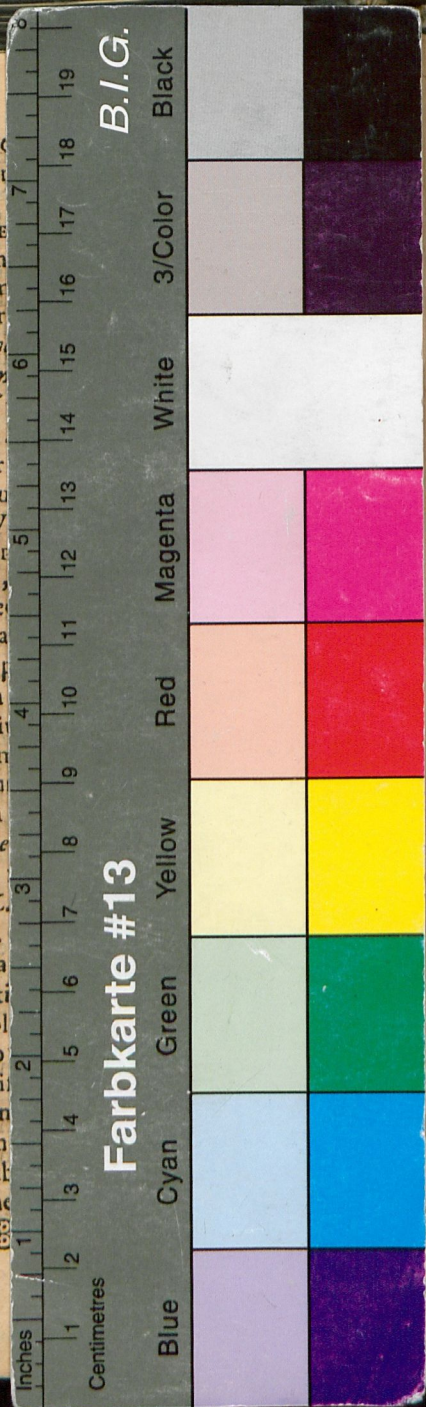
Sb.

WIP

reha

Met' Iatpū Kue'is.

DISSERTATIO MORALIS
DE
**OBLIGATIONE
DECORI,**

SEV
AN ET IN QUANTVM HOMO
IURE NATURÆ TENEATUR
VIVERE DECORE,

QVAM
**SUPERIORVM
PERMISSV
PVBLICÆ ERVDITORVM DISQVISITIONI**

AD D. XI. APRIL. A. C. MDCCXI.

H. L. Q. C.

EXPO NENT

PRÆSES

M. JOANNES Krug, HAVGSD. LVS.

S. THEOL. STVD.

ET

RESPONDENS

**SAMVEL DREHERVS, ZVLLICH. SIL.
PHIL. ET SS. THEOL. STVD.**

L I P S I Æ,
TYPIS RICHTERIANIS.